

■ Μάχες και Ναυμαχίες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως

Ἡ Μάχη τῆς Ἀλαμάνας*

† 23η Ἀπριλίου 1821

Μία ἀπό τίς πρῶτες μάχες τοῦ Ἐθνικοῦ Ξεσηκωμοῦ, πού δόθηκε στήν ξύλινη γέφυρα τῆς Ἀλαμάνας (Σπερχειοῦ), πλησίον τῶν Θερμοπυλῶν

Ἡ Μάχη τῆς Ἀλαμάνας, συνδέθηκε μέ τήν ἡρωϊκή προσπάθεια τοῦ Ἀθανασίου Διάκου νά ἀναχαιτίσει τίς Ὄθωμανικές ὁρδές τοῦ Κιοσέ Μεχμέτ καί τοῦ Ὁμέρ Βουώνη.

* * *

Στίς ἀρχές Ἀπριλίου τοῦ 1821 ἡ Ἀνατολική Ρούμελη (Στερεά Ἑλλάδα) βρισκόταν σέ ἐπαναστατικό ἀναβρασμό, ὅπως καί ἡ Δυτική Ρούμελη καί ὁ Μοριάς (Πελοπόννησος). Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, πού πρωτοστάτησε στήν κήρυξη τῆς ἐπανάστασης στήν περιοχή αὐτή τῆς Ἑλλάδας, εἶχε καταλάβει τήν Λιβαδειά, τήν Θήβα καί τήν Ἀταλάντη, ὄχι ὅμως καί τὸ διοικητικό κέντρο τῆς περιοχῆς, τὸ Ζητούνι (σημερινή Λαμία), καθὼς ὁ τοπικός ὄπλαρχηγός Μήτσος Κοντογιάννης θεωροῦσε πρόωρη τὴν ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασης καί δέν συμμετείχε στὸν Ἀγῶνα.

* * *

Ἡ Μάχη τῆς Ἀλαμάνας. Λιθογραφία. Ἔργο τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἡσαΐα.

Τὰ κακὰ μαντᾶτα δέν ἄργησαν νά φθάσουν στὸν διοικητὴ τῆς Πελοποννήσου (Μόρα-Βαλεσι) Χουρσίτ Πασᾶ, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στήν Ἡπειρο, ἐπικεφαλῆς στρατευμάτων γιὰ νά τιμωρήσει τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, πού ἔδειχνε τάσεις αὐτονομίας ἀπὸ τὸν Σουλτᾶνο. Ὁ Χουρσίτ διέταξε τὸν

Όμερ Βρυώνη και τον Κιοσέ Μεχμέτ να καταστείλουν την Έπανάσταση στην Ρούμελη και στην συνέχεια να προχωρήσουν από δύο κατευθύνσεις προς την Πελοπόννησο, για την άρση της πολιτορκίας της Τριπολιτσάς.

Στις 17 Απριλίου οι δύο πασάδες με 8.000 άνδρες στρατοπεδεύουν στο Λιανοκλάδι, λίγα χιλιόμετρα έξω από την Λαμία. Ο κίνδυνος είναι μεγάλος για τους επαναστατημένους Έλληνες. Οι τοπικοί όπλαρχηγοί συσκέπτονται στο χωριό Καμποτάδες (20 Απριλίου 1821) και αποφασίζουν και υπερασπιστούν όλες τις διαβάσεις του Σπερχειού ποταμού (Αλαμάνας), διαμοιράζοντας τους 1.500 άνδρες που διαθέτουν, ώστε να αποκόψουν την πρόσβαση των Τούρκων προς τα Σάλωνα (Άμφισσα) και την Λιβαδειά.

Το έναλλακτικό σχέδιο του Γιάννη Δυοβουνιώτη για την από κοινού αντιμετώπιση των Τούρκων στον Γοργοπόταμο απορρίπτεται. Έτσι, ο Πανουργιάς με 600 άνδρες όχυρώνεται στα ύψωμα της Χαλκωματᾶς, ο Δυοβουνιώτης καταλαμβάνει την χαράδρα του Γοργοπόταμου με 400 άνδρες και ο Διακός με 500 άνδρες θα αντιμετώπιζε τον έχθρο στην ξύλινη γέφυρα της Αλαμάνας (Σπερχειού), πλησίον των Θερμοπυλών.

Το πρωί της 23ης Απριλίου οι Τούρκοι επιτίθενται ταυτόχρονα και στα τρία σώματα των επαναστατών. Ο Πανουργιάς και ο Δυοβουνιώτης υποχρεώνονται να υποχωρήσουν, προ των υπέρτερων δυνάμεων του Όμερ Βρυώνη, με συνέπεια ο κύριος όγκος των Οθωμανών υπό τον Κιοσέ Μεχμέτ να επιπέσει επί του Διακού στην Αλαμάνα.

Ο Διακός αρνείται να φύγει και να σωθεί, όπως τον προέτρεψαν οι συμπολεμιστές του και ως άλλος Λεωνίδα με μόνο 48 άνδρες μένει και πολεμά μέχρι εσχάτων. Κατά την διάρκεια της μάχης το σπαθί του σπάει και ένα έχθρικό βόλι τον τραυματίζει στον δεξιό ώμο, στο οποίο κρατούσε το πιστόλι. Πέντε Τουρκαλβανοί όρμουν στο χαράκωμά του και τον συλλαμβάνουν αιχμάλωτο.

* * *

Ο επίλογος της μάχης, που στοίχισε την ζωή σε 200 Έλληνες και 500 Οθωμανούς, γράφτηκε την επομένη ημέρα. Ο Διακός

μεταφέρθηκε στην Λαμία σιδηροδέσμιος, με άνοιχτές και αίμάσσουσες τις πληγές του και τιμωρήθηκε παραδειγματικά διὰ ἀνασκολοπισμοῦ.

Ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ Διάκου ἀτσάλωσε τοὺς ἐπαναστάτες, παρὰ τὴν ἥττα καὶ τὴν καταστροφή στὴν Ἀλαμάννα. Οἱ δύο πασᾶδες, παρὰ τὴν νίκη τους ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, δὲν πέτυχαν τοὺς ἀντικειμενικούς τους στόχους.

Ἡ καθυστέρηση στὴν Ἀλαμάννα ἔδωσε τὸν ἀπαραίτητο χρόνο στὸν Ὀδυσσεά Ἀνδροῦτσο νὰ ὀργανώσει τὴν ἀντίσταση στὸ χάνι τῆς Γραβιάς καὶ νὰ ἐκδικηθεῖ τὴν θυσία τοῦ Διάκου καὶ τῶν συμπολεμιστῶν του.

*Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως πεσόντων
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσι,
καὶ ἐν τῇ Μάχῃ τῆς Ἀλαμάννας,
Αἰωνία ἡ μνήμη!*

(*) Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/617> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.